

станатъ истински човѣци трѣбва да се издигнатъ всички достойни до степенъ елини. Затова трѣбва да постѣпятъ въ елинско училище, гдето ще се научатъ да четатъ и да пишатъ, да смѣтатъ и разбиратъ отъ всички науки, а когато навлѣзатъ въ дълбочината на мъдростъта, изкуствата и гражданственостъта, тогава съ гордостъ ще носятъ името *елинъ*. Това качество се дава на онзи, който безпогрѣшно говори и пише по староелинския езикъ. Такъвъ издигнатъ мъжъ, макаръ да е отъ простъ родъ, минава по стълбицата на най-свършения човѣкъ. Само елинитѣ сж *народъ*, защото тѣ *иматъ граматика, наука и изкуства*.

Подиръ това въведение гръцкитѣ даскали и професори започвали здраво и системно обучение въ произношение, четене, тълкувание и заучвания на класическитѣ произведения и чрезъ безмѣрното възхваление на старитѣ автори внушавали на ученицитѣ си да избѣгватъ простонароднитѣ изрази отъ говоримия езикъ. Така младежитѣ изгубвали всѣко уважение къмъ родния си езикъ, отричайки се или най-малко срамувайки се отъ родители, роднини и отъ цѣлъ народъ¹⁾.

1). Доколко гръцкитѣ училища отродявали младитѣ българи и ги привличали къмъ елинизма, свидетелствува следния примѣръ, разказанъ отъ д-ръ Селимински. „Единъ момъкъ; на име Николаки Димитрио, дойде, презъ 1818 г. въ прочутото гръцко училище въ гр. Кидония, като ученикъ. Той разгласи че е родомъ отъ Анхиало и внукъ на тогавашния Иерусалимски патриархъ. Николаки бѣше скромень юноша и твърде прилежень. Въ разговора много внимавахе да изговаря правилно гръцкитѣ букви, като δ , ω и θ , които чужденцитѣ не могатъ да произнесатъ така, както гърцитѣ. Подиръ малко дойдоха отъ Анхиало и други двама ученика, които познаваха Николакия и веднага разправиха, че сжщинското име на този младежъ е Недко Бончевъ отъ Котелъ, синъ на първенецъ. Родителитѣ му ходили въ Анхиало, искали да видятъ и говорятъ съ любимия си синъ, ала той не ги приелъ, защото се срамувалъ и гнусѣлъ отъ тѣхъ, че били прости. Това разкритие тѣй подеиствува върху честолюбивия момъкъ, щото той се хвърли въ морето и се удави отъ грѣкомания“.